

prima instanță: I. Țonov
instanța de apel: Iu. Cimpoi, I. Secrieru, A. Danilov

dosarul nr. 2ra-1794/17

DECIZIE

6 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Ala Cobăneanu

examinând în ședință închisă recursul declarat de XXXXX

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a XXXXX împotriva lui
YYYYY cu privire la determinarea locului de trai a copilului minor și decăderea
din drepturile părintești

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017, prin care a fost
respins apelul declarat de XXXXX, reprezentată de avocatul Aliona Chistruga și
menținută hotărârea Judecătoriei Căușeni din 7 februarie 2017, prin care acțiunea a
fost respinsă

constată:

La 19 octombrie 2016, XXXXX a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui YYYYY, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și
Protecție a Familiei Edineț, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei
Căușeni cu privire la determinarea locului de trai a copilului minor și decăderea din
drepturile părintești.

În motivarea acțiunii a invocat că la data de ZZZZZ, din relațiile de
concubinaj cu YYYYY, s-a născut fiica lor ZZZZZ, iar ulterior, la data de 17
septembrie 2009 la Oficiul Stare Civilă Căușeni a încheiat căsătoria cu YYYYY.

Menționează că la 27 ianuarie 2011, prin ordonanța Judecătoriei Edineț a
fost dispusă încasarea de la YYYYY în beneficiul ei a pensiei de întreținere a
copilului minor ZZZZZ, în mărime de $\frac{1}{4}$ din toate veniturile lunare, începând cu
data de 25 ianuarie 2011 și până la atingerea majoratului de către copil.

Indică că la 4 aprilie 2011, căsătoria lor a fost desfăcută, iar instanța de
judecată la desfacerea căsătoriei nu s-a pronunțat în privința domiciliului copilului
minor după divorț.

Susține că după desfacerea căsătoriei până în prezent copilul domiciliază cu dânsa, se află la educația și întreținerea ei, este atașată foarte mult de ea și de aceea consideră necesar de a stabili domiciliul copilului cu mama.

Relevă că potrivit încheierii executorului judecătoresc nr. 184-67r/16 din 1 septembrie 2016, a fost stabilită restanța lui YYYYYY la plata pensiei de întreținere a copilului pentru o perioadă de 60 de luni și 15 zile, pentru perioada 25 ianuarie 2011 - 01 septembrie 2016.

Susține că YYYYYY nu achită pensia de întreținere, nu contribuie la asigurarea unui trai decent și adecvat pentru sănătatea și dezvoltarea fizică, intelectuală și spirituală a fiicei, mai mult, după destrămarea familiei nu a comunicat cu fiica, nu s-a interesat de soarta fiicei, astfel influențând negativ asupra copilului.

Subliniază că, deoarece YYYYYY se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești față de copilul ZZZZZZ, inclusiv de la plata pensiei de întreținere, consideră că acesta urmează a fi decăzut din drepturile părintești în privința copilului ZZZZZZ.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 63, art. 67-68 Codul familiei, art. 166-167 CPC.

Solicită admiterea acțiunii, determinarea locului de trai a copilului minor ZZZZZZ, născută la data de ZZZZZZ cu mama XXXXX, decăderea din drepturile părintești a lui YYYYYY față de copilul ZZZZZZ născută la ZZZZZZ.

Prin hotărârea Judecătorei Căușeni din 7 februarie 2017, acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017, a fost respins apelul declarat de XXXXX, reprezentată de avocatul Aliona Chistruga și menținută hotărârea Judecătorei Căușeni din 7 februarie 2017.

La 31 iulie 2017, prin intermediul Oficiului Poștal, XXXXX a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, considerându-le ilegale și neîntemeiate.

Menționează că instanțele de judecată ierarhic inferioare au aplicat în mod eronat și au încălcat prevederile Convenției internaționale din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, prevederile Legii privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, art. 63 și art. 67-68 Codul familiei, cât și normele de drept procedural.

Indică că decizia instanței de apel este nemotivată, concluziile instanței fiind expuse într-o formă neclară, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în raport cu probatoriul cauzei, precum și în raport cu normele de drept material ce guvernează litigiul dat.

Consideră inadmisibilă concluzia primei instanțe și apreciată ca întemeiată de către instanța de apel, faptul că YYYYYY ar fi achitat pensie de întreținere în beneficiul ei în perioada 25 ianuarie 2011 – 15 iulie 2013.

Precizează că informația din încheiere, precum că YYYYYY ar fi achitat pensie de întreținere pentru 6 luni și 22 zile este incorectă, deoarece, acesta nu a efectuat nicio achitare, astfel, în încheiere fiind strecurată o eroare, or, executorul judecătoresc nu a indicat concret care sunt aceste 6 luni, din care an, și care este suma presupuselor achitări.

Explică că atât ea, cât și copilul ZZZZZZ nu dețin cetățenia franceză, iar materialul probator nu atestă acest fapt și că nu este clar în urma căror probe instanța de judecată ierarhic inferioară a ajuns la concluzia că dânsa ar deține cetățenia franceză, constatând astfel un fapt inexistent.

Consideră incorectă concluzia instanței de apel precum că de prima instanță a fost dată apreciere cuvenită avizului Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Edineț din 1 decembrie 2016, deoarece nu este clar în baza căror probe instanța de judecată a ajuns la concluzia că YYYYYY ar domicilia în Franța cu fiica de la naștere până în prezent, reieșind din faptul că pricina civilă a fost examinată în lipsa lui YYYYYY, acesta nu a depus nici referință și nu a prezentat nicio probă din care instanța ar fi putut ajunge la o astfel de concluzie.

Accentuează că dânsa de la naștere este cetățean al Republicii Moldova, are domiciliu în Republica Moldova, copilul ZZZZZZ este cetățean al Republicii Moldova cu domiciliu în Republica Moldova având drepturi și garanții ocrotite de legislația națională și internațională, inclusiv și de dreptul de a înainta acțiuni în judecată.

Subliniază că din răspunsul Departamentului Poliției de Frontieră a Ministerului Afacerilor Interne, YYYYYY a ieșit din Republica Moldova la 21 noiembrie 2014 și până la 26 ianuarie 2017 nu a revenit, și tot din răspunsul dat rezultă că ultimul la fel este cetățean al Republicii Moldova.

Consideră eronate, contradictorii, lipsite de material probatoriu și vădit neîntemeiate concluziile instanțelor de judecată ierarhic inferioare, precum că copilul este de naționalitate franceză de la naștere, că locuiește pe teritoriul altui stat și nu se află sub jurisdicția Republicii Moldova, și că instanța de judecată din Republica Moldova nu este în drept să se implice în viața privată a cetățenilor străini și să indice statului Francez cu cine din părinți să domicilieze cetățenii săi.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 31 iulie 2017 împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017, în termenul legal.

Studiind materialele dosarului și audiind reprezentantul intimatului YYYYYY, avocatul Alexandru Caciur, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Actele cauzei denotă că XXXXX înaintând prezenta acțiune împotriva lui YYYYYY, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Edineț, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni, a solicitat determinarea locului de trai cu mama XXXXX a copilului minor ZZZZZ, născută la data de ZZZZZ și decăderea din drepturile părintești a lui YYYYYY față de copilul ZZZZZ născută la ZZZZZ.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia neteminiciei acțiunii pe care a respins-o.

Judecând apelul declarat de către XXXXX, reprezentată de avocatul Aliona Chistruga, instanța de apel, l-a respins și a menținut hotărârea primei instanțe.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că contrar prevederilor art. 239 CPC și art. 241 alin. (5) CPC, concluziile instanței de apel sunt expuse, în decizia recurată, într-o formă evazivă, incertă, neavând putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu argumentele apelului și materialul probator anexat la dosar, precum și normele de drept ce reglementează acest aspect.

Or, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Astfel, instanța de recurs ține să menționeze că în conformitate cu art. 130 alin. (1) și (2) CPC, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege și nici un fel de probe nu au pentru instanță judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

Iar potrivit prevederilor art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

La fel, și alin. (5) al normei enunțate expres prevede că instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată și din specificul obiectului acțiunii în cauză, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi legale, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii și cadrului legal, fără a da o apreciere concretă și clară ce

ar determina definitiv și incontestabil certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns.

Astfel, la caz, se constată că la adoptarea soluției sale, instanța de apel a reținut ca un motiv de respingere a acțiunii, menționate, de altfel, și de prima instanță, că părțile în litigiu, sunt cetățeni români, locuiesc o perioadă de un deceniu în Republica Franceză și în prezent XXXXX deține cetățenie franceză, și că legislația națională nu permite tripla cetățenie, de aceea statul Republica Moldova nu poate garanta educația, întreținerea, creșterea cetățeanului altui stat care își are domiciliul pe teritoriul altui stat străin, iar în această ordine de idei Statul Republica Moldova nu este în drept nici să sancționeze părinții copiilor care locuiesc pe teritoriul altor state împreună cu părinții lor.

Instanța de recurs conchide că o astfel de constatare a instanței de apel, este una arbitrară, deoarece aceasta este lipsită de certitudine și fermitate, bazându-se pe o interpretare viciată a materialului probator.

Or, la materialele cauzei nu se regăsește nicio probă justificată, din care s-ar confirma că XXXXX și YYYYYY ar fi cetățeni străini.

Mai cu seamă că aceste constatări sunt contradictorii și dat fiind faptului că pe de o parte instanța de apel se referă la deținerea de către părți a cetățeniei triple, iar pe de altă parte indică că YYYYYY nici nu ar deține cetățenia Republicii Moldova.

În același timp, din actele cauzei și anume certificatul de naștere al copilului minor ZZZZZ, extrasul de pe actul de căsătorie dintre YYYYYY și XXXXX și certificatul de divorț dintre YYYYYY și XXXXX, rezultă că YYYYYY și XXXXX sunt cetățeni ai Republicii Moldova (f. d. 11, 13, 15).

Mai mult, la materialele dosarului a fost anexat și buletinul de identitate a XXXXX, prin care se confirmă că aceasta deține cetățenia Republicii Moldova, iar careva probe justificative care ar demonstra că XXXXX ar deține cetățenia franceză, la materialele dosarului lipsesc.

În acest aspect, se constată a fi neînțeleasă concluzia instanțelor de judecată ierarhice inferioare, care cu referire la anexa din 1 ianuarie 2016 la contractul de muncă încheiat între societatea „Douceur&Quotidien” și XXXXX, au constatat că XXXXX ar deține cetățenia franceză.

Asta deoarece, anexa din 1 ianuarie 2016 la contractul de muncă încheiat între societatea „Douceur&Quotidien” și XXXXX, nu constituie un document confirmativ de stabilire a cetățeniei Republicii Franceze XXXXX.

De altfel, instanța de apel a lăsat fără apreciere și nu a elucidat argumentul adus de către XXXXX în cererea de apel, precum că atât XXXXX, cât și copilul minor ZZZZZ sunt cetățeni ai Republicii Moldova.

Ca urmare, se constată a fi lipsită de suport și reținerea instanței de apel precum că părinții copilului își au domiciliu permanent pe teritoriul altui stat, copilul fiind de naționalitate franceză de la naștere, la fel, locuiește pe teritoriul altui stat, deci nu se află sub jurisdicția Republicii Moldova și că instanța de judecată din Republica Moldova nu este în drept să se implice în viața privată a

cetățenilor străini și să indice statului Francez cu cine din părinți să domicilieze cetățenii săi.

Și asta deoarece, la materialele dosarului lipsesc probe precum că XXXXX și YYYYY ar avea *domiciliu permanent* pe teritoriul altui stat și că copilul minor ar deține naționalitatea franceză de la naștere.

Or, faptul că copilul minor ZZZZZ s-a născut pe teritoriul Republicii Franceză, nu constituie un argument justificativ că aceasta ar deține și cetățenia franceză de la naștere.

Mai mult decât atât, concluzia dată de instanța de apel este una incertă, în situația în care prin ordonanța instanței naționale și anume a Judecătorei Edineț din 27 ianuarie 2011, a fost încasat de la YYYYY în beneficiul XXXXX, pensia de întreținere a fiicei ZZZZZ, născută la ZZZZZ în mărime de $\frac{1}{4}$ din toate veniturile lunare, începând cu data de 25 ianuarie 2011, până la atingerea majoratului (f. d. 12).

Instanța de recurs relevă că elucidarea aspectelor menționate, este cu atât mai importantă, cu cât prevederile art. 5 alin. (1) CPC, indică cert că orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

În alt aspect se observă și faptul că, judecând apelul, instanța de apel a reținut aceleași împrejurări pe care și-a întemeiat concluziile sale și prima instanță, fără a supune verificării argumentele aduse de către apelantă în cererea de apel, după cum direct este prevăzut în dispozițiile art. 373 alin. (1), (2) CPC.

În consecință, cele descrise denotă că decizia instanței de apel este lipsită de certitudine și nu are putere de convingere, pe când o hotărârea judecătorească trebuie să aibă o poziție fermă, să asigure încrederea justițiabililor în aceste acte de dispoziție și să acorde posibilitatea instanțelor superioare să-și exercite controlul judecătoresc.

Aici instanța de recurs ține să menționeze și art. 6 alin. (1) al Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, în sensul căruia trebuie de înțeles că instanțele de judecată, urmează să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

În cauză, însă, se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitate să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Distinct de cele mai sus arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de XXXXX.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a XXXXX împotriva lui YYYYYY cu privire la determinarea locului de trai a copilului minor și decăderea din drepturile părintești, cu remiterea pricinii pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Ala Cobăneanu